

Ágh István

Fekete Bácska

Bicskei Zoltánnak

A szerb filmrendezők gazdáik büszkeségével mutogatták a bácskai termőföldeket, a barázdáról barázdára hasított zsíros talajt közlről, felnagyítva tükrözték a képek, mindig valami szomorúan groteszk történet háttérében feketedtek az elforgatott hantok, csillogtak, mint a szurok, s az őszi esőkben ázott szántások síkján, sárgán elmosódott a távoli kukoricások habja, a címeres bőség.

Ám az a kép, amire tulajdon földünk emlékének gazdagságát vetítettem, bácskai jelenlétem idején hamar eltűnt, akkora magány szakadt árva fejemre, mint az utolsó őszi terelés után valaha, lakodalom másnapján vendégek nélkül, s a tériszonyba szédítő tágasság ellenére szívemig zsugorodtam az ég kupolája alatt, az Alföld sötétzöld alján, mint a mákszem.

Az elhagyatottság tövig tarolt terepén már nem is a gyep, hanem a gyökér képzett felhámot, és ez az aszályszürke réteg, az a cserepes kéreg fedte a zsíros feketét, amit kiluggatott az ürge, hörcsög és mezei pocok, árnyékkal tömve sokasodtak a beomlott járatok, alakzatuk változatos domborzatában gázolt a kerék, s az aszály szürke férgi eszeveszett hullámot vetve menekültek előlünk a szűkölő alkonyatban.

Maradtunk volna inkább Óbecsén éjszakára, mint ott, ahova kocsin vittek bennünket, azon a véget nem érő, elátkozott legelőn,

ÁGH ISTVÁN (1938) író, költő, műfordító. A *Hitel* főmunkatársa. A Nemzet Művésze.

ahonnan elképzelhetetlen volt a szállás,
ha még cserény, karám, itatókút se látszott,
csupán a zavart fantázia délibábja
lebegtette ígétét a kétes messzeségben,
háromszáz éves magyar barokk kastély körül
sátorozott egy oázis örökzöld ligete.

Miért venné föl ezt a képet egy magyar filmrendező?
s kicsodák volnánk, akik betöltenénk az ürességet?
melyik században, milyen csapás után mennénk
egyre nagyobb árnyunk előtt a pusztaságon át?
szótlan vagy erősen gesztikulálva sietnénk?
egyedül volnánk, vagy ketten, hárman, százan?
szétszórtan, mint a menekültek, rendben, akár a győztesek,
lovon kocogva, dzsipet nyergelve porfelhőben,
lenne-e velünk asszony, batyuba kötött gyermek?

Jelenések

A lépcső karfájába kapaszkodtam,
mikor fullánkját jobb kezembe fúrta,
gyűlöltem a darazsat, mint egy embert,
aki tudta, ki vagyok hol keressen,

nem számoltam ilyen meglepetéssel,
hatalmas düh tombolt az apró lényben,
alantas kéj az elpusztításomra,
s nem véletlen került épp az utamba,

magát védte? vagy valaki megbízta,
hogy nyolcvan évem bűnét megtorolja,
még akkor is, ha az élete rámege,
belepusztul, akár a kamikáze,

annyit tudok, amennyi szinte semmi,
csak amit képes vagyok érzékelni,
a többi tény izgalmas ismeretlen,
ott húzódik baljós sejtéseimben,

megfejteti azt a titkot próbálom,
amit észre sem vettem volna máskor,
bár minden egyes földi jelenségnek
égben rejlik a végső megfejtése,

a jelenésben, mely akár az álom,
eltűnik, mint a denevér szobámból,
nem kétséges, hogy itt volt, mégis rejtély,
mért repült hozzám épp azon az estén,

miért éppen nálam keresett szállást,
nem a város millió ablakán át,
és megpihent, amíg az ultrahangok
hullámhosszán nem észlelt élő hangot,

sötét szobám olyan volt, mint egy barlang,
gyanútlan kézzel gyújtottam a villanyt,
felém csapott az esték csupasz réme,
már azt hittem, a halottam kísértett,

faltól falig csapódott, s nem talált ki,
árnyékolta szárnyával a szobát is,
és a sötét egyre sűrűbbé válva
nehezedett, akár a család gyásza.

Gyümölcsfáim délibábja

A nyárelő bódító fűszerével
elkábított és megváltoztatott,
úgy éreztem, hogy az anyatermészet
egészének a részese vagyok,

visszanyertem az édenkertet újra,
melyből a felnőtt ember kiűzött,
virág lettem, madár, diófa, hangya,
azzá váltam, mit visszatükrözök,

és egybefog a közös vérkeringés
érrendszerének hálójá, a fény,
reszketek az isteni nagy feszültség
delejében, mint a nyárfalevél,

és azt képzelem, kegyelem a kényszer,
ahogy föloldoz majd az anyaföld,
elszívja vérem és személyiségem,
melytől az élő anyag tündököl,

az ős gyümölcsös néhány fája áll még,
s nélkülem terem annyi év után,
mezők öbléből messzire világít,
mint egy valószínűtlen délibáb,

a kert egy hosszú ideális nyárban
ontja ágairól gyümölcsseit,
itt nem vált be a csízió tudása,
a meggyel együtt érik meg a birs,

csak a körtefa igazi a kertben,
melyet száz éve tép a szélvihar,
hitelt ad a mágikus képzeletnek,
mert arany héja, mézes húsa van,

a hólyagos cseresznye pirkadása,
a meggyfák buja rubinzápóra,
a bújócskázó jonatánt, pogácsa-
almát bújtató lombok sátora,

és mindenféle szilvák hamvas éje,
sátortáborát fölverő dió
smaragd gömbje és ága meredélye,
ahova fészket köti a rigó,

hogyan a napot betöltse sárga füttye,
mert egy madár is olyan emberi,
ha a gyümölcsöst énekébe kötve
csodálja, míg hallgatja valaki,

én is lírába révült szerenáddal
követem szép metamorfózisom,
valahol fellobban egy gyufa lángja,
és kialszik egy csillag valahol.